

S i t u a č n é h l á s e n i e k 29.II.1948.

1./ Organizačné podchytenie gáňistov a mužstva-členov KSS:

Gáňisti sú zachytení len na základe ich prihlášok do strany od r.1945. Keďže zo strany mnohí odišli, alebo stali sa neaktívnymi, tieto soznany nemôžu byť smerodajné.

Mužstvo ani počtom, ani počtom ani menne podchytené nebolo, keďže podľa príkazu brannej komisie pri UV KSS sa evidenčne podchycovať nemalo. Podchytiť sa mali len trvalé kádre armády. Ani teras sa soznau mužstva nezachytil, nakoľko by to veľmi zaťažovalo organizačných činiteľov strany. Podľa jestvujúcich soznamov je zachytených evidenčne asi 300 voj.gáň. /z toho v Bratislave 45/, ktorý stav ďaleko nezapovedá skutočnúmu stavu aktívnych komunistov, ktorý je oveľa nižší. Podľa týchto soznamov je v soznane členov strany: 2 generáli, 11 plukovníkov, 7 podplukovníkov, 16 majorov a ostatní nižších hodností.

2./ Vytvorenie aktívov:

Ústredný aktív pod vedením posl. Holdoša bol utvorený už 23.II.1948 v tomto složení: plk. Manica, plk. Marcely, plk. Rašla, mjr. Langer, mjr. Takáč, mjr. Sýkora, kpt. Gál, mjr. Bukva, mjr. Lipový, škpt. Dugas. - Tento aktív vydal smernice pre vytvorenie aktívov u jednotiek VO-4--.

Tieto aktívy boli dňa 24.II.1948 utvorené v Bratislave a ~~na~~ u všetkých vyšších veliteľstiev/Nitra, Žilina, Ban. Bystrica a Košice/. Vedúci týchto aktívov mali za úkol vytvoriť v priestore svojho veliteľstva aktívy vo všetkých dôležitejších posádkach, tak aby v prípade potreby mohli zabezpečiť zneužitie armády proti Gottwaldovej vláde.

Z ústredného aktívu bol vyslaný mjr. Bukva do Košíc, mjr. Sýkora do Nitry, kpt. Gál do Žiliny a škpt. Dugas do Ban. Bystrice a tým aby tam podľa podrobných smerníc vykonali potrebné práce pre stanovené úkoly.

Podľa došlých hlásení boli sriadené aktívy dosiaľ v týchto posádkach:

Bratislava :	mjr. Takáč
Nitra:	škpt. Džunda
Nové Zámky:	kpt. Spišiak
Komárno:	škpt. Urbanovský
Šamorín:	kpt. Karlovský
Topoľčany:	rtn. Sabo

Zprávy dosiaľ nemáme z Levíc, Malaciek, Senice, Trnavy, Hlohova, Piešťan a z Parkána.

Žilina: plk. Kalina
T. Sv. Martin: pplk. Kuchta
D. Kubín: kpt. Chovanec
Lipt. Sv. Mikuláš: škpt. Gardanský
Zprávy nemáme dosiaľ z Trenčína, Ružomberku.

Banská Bystrica škpt. Gašpar
Hájniky: pplk. Tóza
Brezno: mjr. Horváth
Kremnica: por. Škultéthy
Lučenec: por. Paška
Rim. Sobota: kpt. Vančo
Zprávy nemáme zo Šiah.

Košice: škpt. Novak
Michalovec: škpt. Chladný
Prešov: škpt. Orlik
Levoča: npor. Belko
Zprávy nemáme z Popradu, Sp. H. Vsi, Kežmarku, Sabinova, Rožňavy, Jelšavy,
Trebíšova a Humenného.

3./Náborová akcia.

Podľa inštrukcií brannej komisie KSS prevádza sa súčasne širokosa-
ložená akcia pre nábor príslušníkov armády do strany-výsledky nie
sú ešte známe.

4./Situácia k 29.II.1948:

Armáda je na 80% proti Gottwaldovej vláde. Zachováva vyčkávacie sta-
novisko a je ku všetkému čo sa deje lahostajná. V súkromných rozhov-
oroch sa všetci okrem príslušníkov strany shodujú v tom, že pre nich
je situácia jasná v tom smysle, že budú poslúchať rozkazy ministra NO
a prezidenta Republiky ako najvyššieho veliteľa. Ich stanovisko a roz-
hodnutia sú a budú pre nich smerodajné. Nepripustia akýkoľvek zásah
ze žiadnej politickej strany v radoch gáristov je však určité vzru-
šenie a očakáva sa, že dojde k prípadnému zatýkaniu a zbavovaniu služ-
by. Gáristi sa vyhýbajú otvoreným prejavom. Zdá sa, že jeden druhému ne-
dôveruje. V radoch mužstva je klud, až na ojedinelé prípady, kde mužstvo

českej národnosti-nár.soc.a lidáci kladú osvetovým dôstojníkom otázky a žiadajú aby sa vyjadrili pravdive a objasnili skutočné príčiny vládnej krízy, či existuje po nastolení novej vlády ešte ľudová demokracia a politika národnej fronty. Spomenutí vedú známe reakčné polemiky.

Niekoľko vyšších dôstojníkov dnes odchádza do generálskeho kurzu, a behom zajtrajška sa situácia v personálnom obsadení kľúčových miest podstatne zmení. Kto bude koho nastupovať nie je ešte známe. Do kurzu odchádzajú velitelia divízií: plk. Stanek, plk. Dvořák, ďalej plk. Elach. Z našich radov plk. Vesel.

Na viacerých miestach dôstojníci príslušníci KSS vydali na vlastnú zodpovednosť partizánom zbrane. Jedine v posádke Zvolen došlo k incidentu medzi plk. Šelinským a škpt. Gregorčekom, ktorý z vlastnej iniciatívy dal partizánom k dispozícii 10 pušiek. Podrobné hlásenie o prípade podal Sväz slov. partizánov.

Niekoľko charakteristických postojov vyšších dôstojníkov:

Plk. Stanek: v súkromnom rozhovore s mjr. Šykorom naznačil, že jemu je situácia jasná, že je plne za ministra NO a prez. republiky. Svojou osobou ráči za to, že jednotky jeho oblasti nebudú použité k politickým cieľom.

Plk. Bresányi: Naznačil že bude spokojný a rád aj vtedy, keď bude môcť zastávať i podradnejšie miesto.

Mjr. Čambalík: Chová sa v posledných dňoch arogantne. V jeho politickom presvedčení sa nikdo nevyzná i vzhľadom na to, že prišiel z vojenskej školy z Moskvy.

Plk. Polke: Prejavil sa, že teraz v dobe, keď je treba aby dôstojníci, ktorí neboli príslušníkmi žiadnej polit. strany sa prejavili vo svojom politickom cítení a on ako syn obyvniaka má vzťah k pokrokovým prúdom. Za slov. štátu odmietol bojovať proti SSSR. Brata má predsedu miest. NV za KSS a preto i on nevyklučuje možnosť vstupu do KSS.

Plk. Kuchta: K menovanému bola nedôvera i zo strany príslušníkov KSS. Ponúkol sa však veľmi ochotne k straníckej spolupráci.

5./Reakční důstojníci:

Plk.Želinský-bolo podané trestné oznámenie.

Pplk.Franc-zbavený služby a podané trestné oznámenie.

Pplk.Kovačovič-prokurátor požiadal,aby bol zbavený služby.

Mjr.Bláha-vyhlásil pred dôstojníkmi,že ČSR musí ísť so západom.Bolo požiadanie o zbavenie služby.

hauty

www.februar1948.sk